Ârif Nihat Asya

Kanatlarini Arayanlar

Arif Nihat Asya; 1904 yılında İstanbul'un Çatalca ilçesine bağlı İnceğiz köyünde doğdu. Babası Ziver Efendi, annesi Fatma Hanım'dır. Yedi günlük iken babasını kaybetti. Üç yaşında iken annesi Osmanlı ordusunda görevli Filistinli bir subay ile evlendirildi. Bir erkek kardeşi doğdu. Aile Filistin'e dönerken dedesi, annesinin bütün çırpınmalarına rağmen, tek torunu Arif'in annesi ile gitmesine izin vermedi. Babaannesi vefat edince Arif'in bakımını Çatalca müftüsünün kızı olan halası Gülfem Hanım ile subay olan enişteşi Mehmet Fevzi Efendi üstlendi. Balkan savaşından hemen önce aile İstanbul'a göç etti. Halası aydın bir kadındı ve Arif'in iyi bir eğitim görmesini istiyordu. İlk ve ortaokulu 1920 yılında parasız yatılı olarak okuduğu Bolu Sultanisi'nde bitirdi. Bu okulun ikinci devresi kaldırılınca Kastamonu Sultanisi'ne (Lise) nakledildi. Böylece I. Dünya Savaşı'nı İstanbul, Bolu ve Kastamonu'da, Kurtuluş Savaşı yıllarını ise Kastamonu'da geçirdi.

Kastamonu yılları Arif Nihat Asya için çok önemlidir. Kastamonu Kurtuluş Savaşı'nın en önemli merkezlerinden biriydi. İşgale karşı direnişe ve millî mücadeleye katılmak için İstanbul'dan İnebolu yoluyla Anadolu'ya geçenlerin uğrak noktasıydı. Arif Nihat burada konaklayan vatanseverlerin toplantılarına katıldı, konuşmalarını dinledi, Mehmet Akif Ersoy, daha sonra Milli Eğitim Bakanı olacak Mustafa Necati Bey ile burada tanıştı. İlk şiirini burada çıkan Gençlik dergisinde yayınladı.

1923 yılında sultaniyi (lise) bitirdi ve yüksek öğrenimini yapmak üzere İstanbul'a döndü. O zamanki adı Darül-Muallimin-i Âliye olan Yüksek Öğretmen Okulu'nun Edebiyat Bölümü'ne kabul edildi. Burada okurken postanede telgraf bölümünde çalıştı. Anadolu Ajansı İstanbul temsilciliğinin muhabirliğini yaptı. Bir süre bu ajansın gece bültenini çıkardı. İlk şiir kitabı *Heykeltraş* 1924 yılında yayınlandı. 1926 yılında, son sınıftayken Hatice Semiha Hanım ile evlendi. Bu evliliğinden iki oğlu oldu. 1928 yılında edebiyat öğretmeni olarak Adana Erkek Lisesi'ne tayin edildi. On dört yıl boyunca Adana'daki Erkek Lisesi'nde, Kız ve Erkek Öğretmen Okulu'nda, Amerikan Kız Koleji'nde edebiyat öğretmenliği ve müdür yardımcılığı yaptı. 1934'te askerlik görevini yapmaya gitti ve Soyadı Kanunu gereği "ASYA" soyadını aldı. 1940 yılında ilk eşinden ayrıldı ve 1941 yılında Adana Erkek Lisesi'nde Kimya öğretmeni olan Servet Akdoğan ile evlendi. Bu evliliğinden de iki çocuğu oldu. 1942 yılında Malatya Lisesi'ne müdür olarak tayin edildi. 1945'te edebiyat öğretmeni olarak Adana Erkek Lisesi'ne geri döndü. 1947 yılında, üç yaşından beri haber alamadığı ve öldü bildiği annesinin Filistin'in Âkka şehrinde yaşadığını öğrendi ve eşi ve kızıyla birlikte Âkka'ya annesiyle buluşmaya gitti.

Adana'da kaldığı yıllar boyunca gazete ve dergilerde yayınlanan ve iktidarı eleştiren siyasî yazıları dolayısıyla çeşitli soruşturmalar geçirdi ve 1948'de Edirne'ye sürüldü. Onun nazarında vatanın her yeri kutsaldı ama "Arif Hoca"nın tayini Adanalıları çok üzdü ve 1950 seçimlerinde onu Seyhan'dan (Adana) milletvekili yapmak için binlerce imza topladılar. Böylece 14 Mayıs 1950 seçimlerinde Demokrat Parti milletvekili oldu ve Ankara'ya taşındı, ancak parti politikalarına hiç ısınamadı. Açık sözlü ve doğru bildiğini her şart altında söylemekten çekinmediği için zaman zaman kendi partisini de eleştirmekten geri kalmadı.

1954 seçimlerinde tekrar aday olmadı ve öğretmenliğe geri döndü. Bir yıl kadar Eskişehir Lisesi'nde çalıştıktan sonra Ankara Gazi Lisesi'ne tayin edildi. 1959 yılında Millî Eğitim Bakanlığı'nın gerçekleştirdiği bir kültür programı çerçevesinde eşi ve 30 öğretmenle birlikte Kıbrıs'a gönderildi. Lefkoşa Erkek Lisesi'nde edebiyat öğretmeni olarak iki yıl çalıştı. Vatan ve bayrak sevgisi ve kitleleri etkileme

gücü sayesinde özellikle Kıbrıslı gençler üzerinde büyük etkisi oldu. 1961 yılında yurda döndü ve 1962 yılında emekli olarak sanat çalışmalarını hızlandırdı. Yurdu bir baştan bir başa dolaşarak millî konulara dair konferanslar verdi. Millî ve manevî değerlerimizi dile getiren şiir ve nesir kitapları yayınladı. 1975 yılında, *Bayrak* şiirinin yazıldığı ve çok sevdiği Adana'nın kurtuluş günü olan 5 Ocak tarihinde Ankara'da vefat etti.

Arif Nihat Asya binlerce öğrenci yetiştirmiş, onlara iyi insan olmayı, vatan ve bayrak sevgisini öğretmiş, vatansever bir öğretmen, şair ve yazardır. En önemli özelliklerinden biri Türkçeyi inanılmaz bir maharetle kullanmasıdır. O bir "dil kuyumcusudur." Şiirlerinde ve nesirlerinde temiz, duru ve yaşayan bir Türkçe kullanmıştır. Ama dinî ve bazı tarihî konuları ele aldığı şiirlerinde "eski dil"den kelimeler ve terkipler de yer alır. Kendisi bu tutumunu "Benim yalnız doğacaklardan değil, ölmüşlerden de okuyucularım vardır" diye ifade etmiştir.

Arif Nihat Asya tarihine, millî değerlerine, millî kültürüne, vatanına, bayrağına derin bir aşk ile bağlıdır. Bir tabiat aşığıdır. Vatan topraklarının dağına, taşına, ırmağına, ovasına, ağacına, çiçeğine, böceğine âşıktır. "Sanatçı geçmişten, gelecekten, günden, çevreden, gaipten, canlılardan ve eşyadan telepatiler alıp bunları bir terkiple, bir büyüyle, dinlenir, seyredilir, okunur hale getiren kabiliyettir… Boşluktaki dalgaları bize hitap eder hale getiren cihazlar gibi…" diyen bir sanat aşığıdır. O bir gönül adamıdır. Yaratılan her şeye âşıktır. Her türlü güzelliğe karşı olan sevgisi onu sonunda mutlak güzel'e, Allah sevgisine ulaştırmıştır.

Eserleri:

A. Şiir kitapları

1. Heykeltraş 2. Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor 3. Kubbe-i Hadrâ 4. Rubâiyyât-ı Ârif 5. Kıbrıs Rubâileri 6. Nisan 7. Kökler ve Dallar 8. Emzikler 9. Kova Burcu 10. Dualar ve Âminler 11. Yürek 12. Köprü 13. Kundaklar 14. Avrupa'dan Rubâiler 15. Aynalarda Kalan 16. Divançe-i Ârif 17. Basamaklar 18. Büyüyün Kızlar Büyüyün 19. Fatihler Ölmez 20. Yerden Gökten 21. Ses ve Toprak 22. Takvimler

B. Nesir Kitapları

23. Yastığımın Rüyası 24. Ayetler (Kanatlarını Arayanlar) 25. Kanatlar ve Gagalar 26. Enikli Kapı 27. Terazi Kendini Tartamaz 28. Tehdit Mektupları 29. Onlar Bu Dilden Anlar 30. Aramak ve Söyleyememek 31. Ayın Aynasında 32. Kubbeler 33. Sevgi Mektupları

Merhum Ârif Nihat Asya'nın şiir ve nesirlerinin kitap haline getirilmek üzere derlenmesindeki büyük emekleri için mânevî talebesi Eczacı Sevim Şenli'ye minnet ve şükranlarımızı belirtmeyi kutsal bir borç biliriz.

Servet ASYA

Kanatlar ve Gagalar

Balık

Balığı deniz tutmaz.

Ziyafet

Güneş geldi diye masanın yerini değiştirdiler. Düşünmediler ki güneş de o sofranın dâvetlilerindendi.

Konca

Yumulmaya uğraşma ey gül; konca olamazsın artık.

Yarış

Yokuşta ben onu geçerim, inişte o beni geçer; düzde berabere kalırız.

Kanat

Bir kuş yaratırsan kanatlarını unutma.

Marş

Tellerini ger, mızrabını bile: Tiz bir marş çalacağız.

Lafonten

Lafonten «Ağustosböceğiyle Karınca» hikâyesini kendisinin bir ağustosböceği olduğunu düşünmeden yazdı.

Belkemiği

İnsanlar da tespih esasına dayanılarak yaratılmıştır.

Kitap

Kitabım harekesizdi...

– Okuyamıyorum!

dedim.

Yerde esrelerini, gökte üstünlerini gösterdiler.

Uyku

Buz, suyun kış uykusuna yatmasıdır.

Tâk-ı zafer

Benim suya zafer tâkı diye düşündüğümü onlar köprü olarak düşündüler.. anlaşamadık.

Teşekkür

Alkışlara teşekkür için döndü; gördü ki yapı ve toprak işçileri ellerinin tozunu çırpmaktadır.

Var Olmak

Düşünülüyorum; öyleyse varım.

Ölü

Biz kadınımızın ölüsünü erkeğe yıkatmayız.

Müze

Duvarda asılı duran iri anahtar için:

– Erzincan zelzelesinde yıkılan evimin anahtarı, dedi.

Elmas

Elmas gibi ol ki yandığın zaman ne yerde külün, ne gökte dumanın kalsın!

Lâdes

Bu dünyaya birbirimizle lâdesli geldik.

Yanak

Bir yanağından öptüm.. söyle ey dünya; öbür yanağından öpmek için kaç günlük yol yürümeliyim?

Kanatlar

Biz kanatlarımızı nereye kadar taşıyabilirsek kanatlarımız bizi oraya kadar yükseltir.

Silâh

Göz, gez, arpacık.. ondan sonra sen.

Nazarlık

Bütün renklerin nazarlığı sen oldun ey mavi.. sana nazarlık olabilecek rengi bulamadık.

Süveyş

Balıkların yolunu kısaltmak için develerin, atların, ceylânların ve çöl aslanlarının yolu feda edildi.

Yemin

Biri «Dinim hakkı için...» dedi, biri «Namusum üzerine...» dedi.. sen de «Kanatlarım hakkı için...» diyebilirsin ey kuş.

Gratsiyel

Çok yüksek binalara «gratsiyel» diyorlar.. «göğü tırmalayan» demekmiş. Benim merakım göğün tırmalanmaya ne zamana kadar tahammül edeceğidir.

Tekme

Ey saksısına tekme yemiş çiçek, kalk: Sana saksıların en güzelini getirdim.

Mavi Gözlük

Bu benim, dünyaya bacamın dumanları arkasından bakışımdır.

Yağmur

Toplayın körler, toplayın: Gözbebekleri yağıyor.

Rüzgâr

Bir saçı okşamaz, bir alnı serinletmez, bir yelkeni şişirmez, bir eteği havalandırmazsın. Neyleyim senin gibi rüzgârı!

Rekor

Suda hız rekorunu ergeç biz kazanacağız. Mukavemet rekoru balıklarda kalacak.

Kelebek

Tezhipçinin penceresinden bir kelebek girdi:
– Kanatlarımın yaldızını tazeler misin? dedi.

Koçlar

– Burda koçlar dövüşmüş.

– Nerden bildin?

– Yerdeki boynuz kırıklarından.

Kum

Suyla arkadaşlık ettiğin nasıl da belli; dolduğun kabın biçimini alıveriyorsun.

Şükür

Su içen kuşu her yudumda gagasını göklere kaldırarak Allah'a şükreder gördüm.

Liman

Ne olurdu, liman suları emniyetli oldukları kadar temiz de olsalardı!

Gözler

Gözler siyahtır, mavidir, yeşildir, eladır; gözbebekleri ise daima siyah kaldı, siyah kalacak da.

Besteler

Söyle, söylet ve yazdır ey güftem...

Sana bir beste azdır ey güftem.

Yıkılış

Diktatörlüğü istibdadı, demokrasiyi müsamahası yıkar.

Sakız

Tesbih elin sakızıdır.

Nûh

Bu dünya, düşmanlarını da gemisine alabilecek bir Nûh ister.

Güliver

Cüceler memleketinde bütün aylar şubattı.

Duman

Bahtiyar ocakların dumanı, buluşup yukarılarda birikti.. göğün mavisi böyle meydana geldi.

Kore Gazileri

Ana, oğlunu alnından öpmek istedi; alnına yetişemedi... Ve oğlu, artık, eğilecek kahramanlardan değildi.

Asalet

Asil suallerin cevaba ihtiyacı yoktur.

Ada

Bir parmak uzanmış bize doğru.. bu parmak bizden bir nişan yüzüğü beklemektedir.

Harita

– Doğduğum günün adını haritalara geçirdim, diyordu: Pazarcık'lıydı.

Yürek

«Yürek, yürek» derler.
Zavallı yürek..
Kim derdi ki bir gün göğüslerden
İskambil kâğıtlarına düşecek.

Koku

– Ne güzel kokuyorsun.. gülyağı mı süründün?
– Gülsuyu içtim.

Harika

Piza kulesini bir eser olarak insan eli yaptı.. onu harika hâline getiren başka ellerdir.

Emeklemek

Emekleye emekleye yamaçlara tırmanan şu baharı elinden bir tutan olsaydı!

Şubat

Seni ben emzirip, ben büyütseydim böyle kalmazdın zavallı şubat! Görenleri boyuna bosuna hayran ederdim.

Dürbün

Ellerini havaya kaldırdılar: Dürbünümü silâh sanmışlardı.

Aynalar

Kimsenin sırrını kimseye söylememeyi aynalardan öğrendim.

Takvim

– Doğduğum yerin adını takvimlere geçirdim, diyordu. Çarşamba'lıydı.

Fatiha

Mezarlıktan geçtim.. ölüleri, bir Fâtiha'nın sevabını paylaşmak için çekişir gördüm.

Tren

– Bu trende yerinden memnun olan kimlerdir?

– Bavullar.

Çırak

Biz, abdest almayı, okuya okuya değil; abdest alanların eline su döke döke öğrendik.

Yol

Yolum cebimdedir benim; çıkarır, önüme serer, yürürüm.

Cevap

Ben:

– Yarabbî şükür! dedim.

Ev sahibi;

– Bir şey değil, dedi.

Saksı

Vazoyla saksının farkını sen söyleme... Çiçeklerden sor!

Nişanlılar

Duyduk ki ayrılmışlar, neylesinler: Kuyumcu, yüzüklerini gevşek yapmıştı.

Diyojen

Çölde Diyojen'e rastladım.

– Gölge eyle, başka ihsan istemem! diye yalvardı bana.

Gazeteler

Gazetelerin kılıbığı olan idareler, gazeteleri yabana atanlardan daha çok zarara uğrarlar.

Taş

Pirincinde siyah taştan korkma.. beyaz taştan kork!

Kible

Kıblenin yolu, benim için, Kâbe'ye, Konya'dan geçerek gider.

Gagalar

– Kuş olsaydık! diyorsun sevgilim. Düşün ki gagalar öpüşmeye dudaklar kadar elverişli değil.

Kul

Kulun olarak doğmasaydım kendiliğimden gelir, fahrî kulun olurdum Allah'ım!

Lûgat

«Yaş», «kuru», «nemli» kelimeleri balıkların lûgatinde yoktur.

Asya

Beni adaşlığa kabul ettin mi ey dünya parçası?

Oyuncakçı Dükkânı

Analar, babalar, ablalar aralanın: Biraz da küçükler seyretsin.

Yazı-Tura

Silik parayla yazı-tura atılmaz.

Bavul

– Hah, dedi, tren geliyor.. verin bavulumu!..

Ne gelen vardı, ne giden.. sadece kulakları çınlamıştı.

Yemiş

Hiçbir ağaçtan yaprağından çok yemiş istemeye hakkımız yoktur.

Secde

Secdede alnına bir diken batarsa, bu toprağın secdeni kabul ettiğinden şüphe etmelisin.

Kapı

Bütün kapılar dışardan içeriye vurulur, bizimki içerden dışarıya.

Alkış

Alkışlar güzel şeydi.. fakat ne olurdu, arada ağız şapırtısına benzeyenler bulunmasaydı.

Gökyüzü

İçimizde sana yükselmek isteği gövdemizi hafifletmese bu ağırlığı ne bacaklar çekebilirdi; ey gökyüzü, ne toprak...

Kürsü

Kürsünün merdiveni iki taraflıydı. Bir hatib inerken öbürü çıktı. Ve kopan alkışın, hangisi için olduğu anlaşılmadı.

Gece

Geceyi geçtik.. suyu topuklarımıza çıkmadı.

Zelzele

Zavallı dünya! Kendisini hâlâ beşik, bizi hâlâ bebek biliyor.

Güneş

O kadar mağrur olma ey güneş.. günü gelecek, senin de karikatürün yapılacaktır; kocaman bir sıfır hâlinde.

Dolu

Tespihin mi koptu Yarabbî?

Toprak Ana

Gelin, çocuklarım, gelin: Kucağım hepinize yeter!

Makara

Enle boyun ömrü birbirini kıskanmakla geçti. Bir gün boyu, enden yapılmış bir makaraya sararak götürdüler.

Ay

Buraya param olarak avucumda bir ay getirdim. Bozacak sarraf bulamadım ve şu dünyayı parası geçmez bir yabancı gibi dolaştım durdum.

Uçmak

Kalıp çok kalın kafalı şeydi: Ruhlardan on binlerce yıldır uçma dersi ala ala uçmayı nihayet yirminci asırda öğrenebildi.

Hâl

Bu bir emme basma tulumbadır ki, iki vazifesinden birini eksik yaptığı zaman bozuk demektir.

Dilimler

Ben ayın yalnız bir dilimini aldım. Öbür dilimleri bırakmam sebepsiz değil. Onların da sahipleri gelecek.